

I artiklen tages kompetence og potentiale vurderinger op ift. unge på de tekniske skoler. Det påvises, at det er muligt at ændre et frafald til succes og at andre unge samtidig ser lyset og kan anvende et sådan lærings syn.

Læs mere

www.munkholm.cc

De alternativt begavede

Der tales meget om stærke og svage elever. Men ved vi egentlig, hvad disse prædikater dækker over? Et nærmere kig på elevernes indlæringsstrategier kan vende grundigt op og ned på begreberne

Anja var en underlig, langsomt opfattende elektrikerlærling. Hun skulle altid have alting forklaret flere gange, før hun forstod, hvad der blev talt om. Faktisk kunne man godt få det indtryk, at hun var en smule dum – eller i hvert fald lidt fattesvag, som man siger.

Men hvad stiller man op, når man har den slags elever i klassen? Opgiver man dem og overlader dem til en fremtid som ufaglærte eller arbejdsløse? Fortsætter man undervisningen efter den plan, man én gang har lagt, og mister eleverne en efter en, så man til sidst må nøjes med at gå til svendep prøve med halvdelen af dem, der oprindeligt startede på uddannelsen?

I denne artikel fortælles om, hvilke overvejelser, man kunne gøre sig, når man møder 'halvdumme' elever. Ordet 'halvdum' er sat i gåseøjne, fordi det måske i virkeligheden ikke er elevernes begavelse, der er hele årsagen til deres vanskeligheder. Der kunne måske også ligge en vis portion skyld i uddannelsessystemets og pædagogikkens manglende opmærksomhed på, at visse elever måske har alternative måder at angribe og begribe stoffet på.

Ikke dum alligevel

I Anjas tilfælde var der engagerede folk, der gik i gang med at granske i, hvorfor hun ikke kunne begribe selv de mest elementære sammenhænge i første forsøg. Og man nåede frem til, at der var en lille omskifter inde i hendes hoved, som gik lidt trægt. Samlet set var hun måske ikke dummere end så mange andre, men hendes svage punkt lå i, at hendes evne til at skifte hurtigt mellem visuel og sproglig forståelse fungerede langsommere end hos de fleste. Anja kunne ikke se på en tegning samtidig med, at hun også skulle forholde sig til lærernes supplerende forklaringer.

Som et forsøg besluttede man sig for at optage lærernes gennemgang af stoffet på video, så Anja derhjemme kunne standse båndet, mens hun slog ørerne til og fra. Straks gik det meget bedre med indlæringen, og flere andre elever var ivrige efter at få samme service, så de også kunne få undervisningen med hjem som audivisuel lektielæsning.

– Desværre er det ikke så let, at alle former for indlæringsvanskeligheder 'bare lige' kan løses ved, at undervisningen optages på video, forklarer Steen Hilling, manden, der beretter historien om Anja. Steen Hilling er neuropsykolog og har specialiseret sig i indlæring og tænkning.

Normaliserer de svage

Pointen er, at videoløsningen nok var relevant i Anjas tilfælde, men at der findes i hundredvis af andre steder i hjernen, hvor en løs forbindelse eller en rusten kontakt kan skabe problemer for indlæringen. Det er pædagogikkens og lærernes opgave at finde ud af, hvor problemerne ligger, og hjælpe eleverne til at finde alternative indlæringsveje – og naturligvis også til at træne de svage led, mener Steen Hilling.

Til det brug har han udviklet en række tests, som han kalder et Pædagogisk Analyse System, eller PAS i daglig tale. Ifølge ham selv kan systemet bruges til at afdække, hvordan eleven inde i hjernen opfatter og behandler de informationer, han udsættes for i dagligdagen såvel som i indlæringsituationen. Med det som grundlag skulle det være muligt at udvikle forskellige pædagogikker, der tager højde for forskellighederne i elevernes indlæringsstrategier – fremfor blot at sende eleverne til specialundervisning, hvor de dænges til med ekstra meget af den form for pædagogik, som de i forvejen ikke fatter en døjt af, for nu at sætte sagen på spidsen.

– Det er vigtigt at holde fast i, at PAS ikke skal bruges til at marginalisere de elever, der ikke passer ind i det gængse pædagogiske univers. Tværtimod kan man bruge systemet til at fastholde eleverne i det normale system ved at erkende, at der findes flere farbare veje til indlæring, og ved at udvikle pædagogiske metoder, der svarer dertil, påpeger Steen Hilling.

Brug de stærke sider

PAS bygger på Howard Gardners efterhånden kendte beskrivelse af de mange intelligenser. I Steen Hillings system opererer han med seks intelligenser (se illustrationen), som hver for sig åbner muligheder for at bearbejde og sammenstykke opfattede detaljer til større helheder og dermed til større forståelse af omverdenen. Hos de færreste mennesker er alle seks veje til forståelse lige godt udviklet, men gennem testen bliver læreren og eleven opmærksom på hvilke strategier, eleven uvilkårligt anvender, når han står over for nyt og ukendt stof. Derved vil de i fællesskab kunne tilrettelægge undervisningen og læringen på en måde, så eleven kan bruge sine stærke sider til at kompensere for svaghederne og til at styrke de områder, der trænger til ekstra træning.

– Hvis en elev har det vanskeligt med at forstå billeder, siger det sig selv, at der vil opstå indlæringsproblemer i en undervisning, der bygger på plancher og diagrammer med meget store informationsmængder samlet i hver enkelt illustration. Så gælder det om at finde andre veje, hvor man enten forenkler diagrammerne mest muligt eller simpelt hen går ud og stikker hovedet ned i tønden og ser, hvor wc-vandet rent faktisk løber hen, når man trækker ned.

– I mange tilfælde vil alternative indlæringsformer være umiddelbart indlysende, mens der i andre situationer endnu mangler at blive opfundet egnede metoder. Det er så en udfordring for pædagogikken, siger Steen Hilling.

Musik og matematik

Læring består for en stor del i at få højre og venstre hjernehalvdel til at arbejde **hurtigt** sammen om at omsætte detaljer til helheder og skabe forståelse af de større sammenhænge: bogstaverne i og s til ordet is, eller tallene 1, 2 og 3 til en talrække. Eller evnen til at se vandet i toilettet i forhold til kloakledningerne ude under gaden.

– Problemerne ligger ofte i, at skolerne traditionelt har lagt megen vægt på den sproglige og den logisk/matematiske måde at indlære på, og dermed er der en tendens til, at man indsnævrer sine pædagogiske muligheder. Men det er efterhånden en kendt sag, at folk med dårligt udviklet motorik også ofte er dårlige til matematik og sprog. Musik og gymnastik kan derfor være ganske udmærkede veje til forståelsen af talrækker og forholdsordenes betydning, hvis man ellers har en pædagogik, der forstår at omsætte bevægelse og rytme til sproglige og matematiske udtryk.

Steen Hilling lægger megen vægt på, at PAS-testen er et fælles projekt mellem lærer og elev. Det er både et etisk forlangende og en simpel nødvendighed for, at testens resultater kan bruges i den daglige indlæring. Først hvis eleven bliver bevidst om sine egne

indlæringsstrategier, er det rimeligt at forvente, at han for alvor vil være i stand til at tage ansvar for egen læring.

Se også artiklen Fredericia melder PAS i Erhvervsskolen nr 7, 2002

Munkholm kursus & projektcenter
Vongevej 5
DK-7300 Jelling
www.munkholm.cc